

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากในการดำเนินธุรกิจ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะในสภาวะทางธุรกิจที่มีการแข่งขันเช่นในปัจจุบัน จำเป็นต้อง นำข้อมูลที่ได้จากระบบสารสนเทศมาใช้ประโยชน์การวางแผน การตัดสินใจ การกำหนดเป้าหมาย ในการดำเนินงาน การค้นหาสาเหตุหรือข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ตรวจสอบการ ดำเนินงาน โดยระบบสารสนเทศช่วยให้ผู้ใช้ค้นหาสาเหตุและทำการแก้ปัญหาได้อย่างรวดเร็วและ ทันต่อเหตุการณ์ ภายใต้อุปกรณ์ที่มีความถูกต้อง มีคุณภาพเพียงพอ จัดเก็บและบริหารอย่างเป็นระบบ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้พัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีของสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น โปรแกรม ระบบเงินให้กู้ โปรแกรมระบบสินค้าและโปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท เป็นต้น เพื่อให้บริการ แก่สหกรณ์ได้มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินงานและการ บริหารงานของสหกรณ์ ได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ มีประสิทธิภาพ ประกอบกับสหกรณ์ที่ ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ให้ความสำคัญต่อระบบสารสนเทศได้นำ ระบบสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการจัดเก็บข้อมูล ประมวลผลข้อมูล ออกรายงานประเภทต่างๆ จัดทำ บัญชีและงบการเงิน รวมทั้งรายละเอียดต่างๆ เช่น ลูกหนี้ เจ้าหนี้ สินค้าคงคลัง เงินกู้และเงินรับฝาก และได้ขอใช้บริการในโปรแกรมระบบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พัฒนาขึ้น มีสหกรณ์ที่ใช้ โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามระบบสารสนเทศงานสอบบัญชีและกลุ่ม เกษตรกรออนไลน์ วันที่ 5 กันยายน 2551 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,356 แห่ง

สหกรณ์ในความรับผิดชอบของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 สังกัดกรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ ในเขตพื้นที่ 6 จังหวัดภาคเหนือ คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา และแม่ฮ่องสอน ได้ขอใช้บริการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ตามระบบ สารสนเทศงานสอบบัญชีและกลุ่มเกษตรกรออนไลน์ วันที่ 5 กันยายน 2551 มีจำนวน 220 แห่ง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิธีการตรวจสอบบัญชี เนื่องจากการตรวจสอบข้อมูลที่อยู่ในระบบงาน คอมพิวเตอร์นั้น จะต้องใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือช่วยจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการ

สอบบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้จัดหาโปรแกรม Audit Command Language (ACL) สำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยตรวจสอบบัญชี ทำให้การปฏิบัติงานตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีจำเป็นต้องศึกษาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์มาช่วยในการสอบบัญชี โดยการปรับกระบวนการตรวจสอบให้สอดคล้อง เหมาะสม และปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันการใช้โปรแกรมดังกล่าวนั้นยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติเท่าที่ควร เนื่องจากผู้ใช้โปรแกรมจะต้องรู้วิธีการใช้งาน ผสมผสานกับความรู้และทักษะด้านการสอบบัญชี เพื่อใช้โปรแกรมสำหรับการตรวจสอบแต่ละเรื่อง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการสอบบัญชีที่เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้และทักษะที่สำคัญ คือ ความรู้และทักษะทั้งด้านการสอบบัญชีและด้านเทคโนโลยี

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะประกอบวิชาชีพมาเป็นเวลามากกว่า 50 ปี ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะด้านการสอบบัญชีแต่ยังมีความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เพียงพอที่จะนำมาผสมผสานกับความรู้ด้านสอบบัญชี เพื่อปฏิบัติการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอบบัญชีได้ ดังนั้น การจัดหาโปรแกรมด้านการสอบบัญชี Audit Command Language (ACL) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นำไปใช้ปฏิบัติงานเองนั้นอาจบังเกิดผลน้อยและต้องใช้เวลาาน ประกอบกับโปรแกรม ACL มีเมนูต่าง ๆ และการใส่เงื่อนไขในการตรวจสอบต้องใช้ภาษาอังกฤษทั้งหมด ผู้สอบบัญชีส่วนใหญ่ขาดความชำนาญด้านภาษา (วิรัช สุภจินต์, 2550) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้สร้างนวัตกรรมใหม่ คือ โปรแกรมมาตรฐาน (Standard Script) เพื่อการตรวจสอบเฉพาะแต่ละด้านขึ้นของระบบงานสหกรณ์ โดยใช้โปรแกรมด้านการสอบบัญชี Audit Command Language (ACL) เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโปรแกรม ภายใต้ชื่อระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (Cooperative Audit Through System : CATs) เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสอบบัญชีได้ใช้เป็นแนวทางและปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และเป็นเครื่องมือที่ช่วยลดระดับความต้องการทักษะทั้งด้านสอบบัญชีและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึกมาใช้ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชีในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและปัจจัยที่มีผลต่อการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึกไปใช้ในปฏิบัติงานสอบบัญชีว่าผู้สอบบัญชีมีปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบหรือไม่อย่างไร และใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจเกี่ยวกับโปรแกรมดังกล่าวในการพัฒนาโปรแกรมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการนำโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก (CATs) มาใช้ในการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้ระบบสารสนเทศทางการบัญชี ในพื้นที่สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงประโยชน์และข้อจำกัดของโปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก
2. ทำให้ทราบปัญหาและปัจจัยที่ผลต่อการใช้โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึกไปใช้ในการปฏิบัติงานสอบบัญชี

นิยามศัพท์

การตรวจสอบบัญชี หมายถึง การนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการตรวจสอบการประมวลผลเพื่อความถูกต้องทางบัญชี

โปรแกรมระบบตรวจสอบสหกรณ์เชิงลึก หมายถึง โปรแกรมที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งพัฒนามาจากโปรแกรม ACL ในการสร้างโปรแกรมมาตรฐาน (Standard Script) เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์

ผู้สอบบัญชี หมายถึง ข้าราชการของสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 ที่ได้รับแต่งตั้งจากนายทะเบียนสหกรณ์ให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ มีหน้าที่ในการตรวจสอบบัญชีและแสดงความเห็นต่องบการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ระบบสารสนเทศทางการบัญชี หมายถึง โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้สหกรณ์ใช้ในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลทางการเงิน

สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 7 หมายถึง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ใน 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยาและแม่ฮ่องสอน